

مخبرته باق ذائقه کیم زبده شاعریه
مردم دیوه ذکرانه اولادیم اولادیم
کتابخانه
عکاس

ÜSTATLARIN SEÇTİKLERİ

-BEYİTLER ANTOLOJİSİ-

BİLGE KARGA GÖLLÜ - ŞEYDA SEYHANLI

dünbugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.

DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2026, Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım veya araştırma amaçlı yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

ÜSTATLARIN SEÇTİKLERİ -Beyitler Antolojisi-

Bilge Karga Göllü (Doç. Dr.)
Şeyda Seyhanlı

Editör: Namık Açıkgöz (Prof. Dr.)
Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

DBY Yayınları: 535
Edebiyat: 292

Sertifika No: 52315
ISBN 978-625-8686-47-0
1. Basım: İstanbul, 2026

Kapak/Mizanpaj: DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Birlik Baskı Ozalit
ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 52846)

DÜN
BUGÜN
YARIN™
YAYINLARI

Bu eser, TÜBİTAK 2209-A
Üniversite Öğrencileri Araştırma
Projeleri Destekleme Programı
kapsamında yürütülen "21.
Yüzyılda Divan Edebiyatının En
Sevilen Beyitleri" başlıklı ve
1919B012469190 numaralı
proje ile desteklenmiştir.

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4 Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr • Tel.: +90 212 526 98 06

DBYYAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar / 6

Ön Söz / 9

GİRİŞ

21. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Divan Edebiyatının
Genel Durumu / 19

BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye'deki Üniversiteler Üzerine Bir Değerlendirme / 23
Türkiye'deki Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri / 23
Çalışmaya Dâhil Olan Öğretim Üyeleri / 43

İKİNCİ BÖLÜM

Öğretim Üyelerinin Seçtiği Beyitler / 53

Tercih Nedenleri / 53

Beyitlerin Kaynakları ve Beyitlerin Alıntılandığı Şiirlerin

Nazım Şekilleri / 96

Söylenme Sıklığına Göre Beyitler ve Şairleri / 105

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

En Sevilen Beyitler Antolojisi / 109

Beyitlerin Yazımında İzlenen Yöntem / 109

Beyitler ve Diliçi Çevirisi

Sonuç / 195

Kaynakça / 199

ÖN SÖZ

Yaklaşık altı asır varlığını sürdüren divan edebiyatı, içinde insana ve onun yaşamına dair pek çok bilgi (âdetler, halk inançları, sosyal hayata dair bilgiler, atasözü ve deyimler vb.) barındırır. Mananın türlü hayal ve benzetmelerle dile getirildiği mısralar dil bilgisel kurallar çerçevesinde oluşur ve veznin ritmiyle birbirini tamamlar. Sözler müzikle hayalin birleştiği noktada derin manaların kapısını açar. Ancak bütün bunların gerçekleşebilmesi için okumak, okuduğunu anlamak, kültüre hâkim olmak gerekir. Günümüzde ise bu şiir tarzını okuyan, anlayan kişi sayısı oldukça azdır. Bunda değişen eğitim ve yaşam koşullarının, öğrenme ve okuma isteğindeki azalmanın etkili olduğu ileri sürülebilir. Yaşanan yüzyıldaki okuyucunun durumu bir yana bırakılırsa şiir yazmakla meşgul birçok kişinin yalnızca günümüz edebiyatını takip etmesi ve geçmişi okumaması, onu reddetmesi, bir zamanlar Bâkî'nin yaptığı benzetmeyi ilk defa kendisinin söylediğini sanması gibi daha büyük sorunları beraberinde getirmektedir. Yüzyılın kültür seviyesinin artırılması, edebî zevkin kazandırılması, iyi şairler yetiştirilebilmesi geleneğin bilinmesiyle mümkündür. Yahya Kemal Beyatlı, Behçet Necatigil, Âsaf Hâlet Çelebi, Atillâ İlhan, Nazım Hikmet, Hilmi Yavuz gibi şairler bu kültüre ve geleneğin şiirine hâkimiyetleri ölçüsünde diğer şairler arasında farklı olabilmişlerdir.

Antolojiler şair veya sanatçıların ürünlerinden derlemeler şeklinde oluşturulduğundan beğenilen eserlerin halkla buluşturulmasında önemli rol oynar. Antoloji hazırlayanlar genellikle sanatçılar, edebiyat tarihçileri veya edebiyat araştırmacıları arasından çıkmaktadır. Bazıları ise komisyonlarca meydana getirilir. Yalnızca hazırlayan kişinin seçtiği metinlerden oluşan antolojilerin yanı sıra yazar veya şairlerin tercihleri, bilgi ve estetik zevki yüksek kişilerin önerileri, okuyucu kitlesinin beğenisi temelinde hazırlanan örnekler de görülmektedir. Yapı olarak okuyucunun edebî dağarcığını geliştirme, kültüre ait bilgilerin öğrenimi, okuma ve yazmanın yaygınlaşması gibi rolleri olan antolojiler tür olarak 19. yüzyılın ikinci yarısında gelişmeye başlar ve Cumhuriyet dönemine kadar birçok antoloji oluşturulur. Meydana getirilme yöntemiyle şimdiye kadar hazırlanan antolojilerden farklı olduğunu düşündüğümüz bu çalışma da yaşanan çağda divan edebiyatına ilginin artırılmasına yönelik hazırlanmıştır.

Üstatların Seçtikleri adını verdiğimiz çalışmanın uzun yıllar hayali kurulmuş ve öğrenci teşvikiyle bir araştırma yapılması çalışmanın amacına uygun düşmüştür. Eserin ismini profesör ünvanlı Hocalarımızı daha iyi temsil ettiği için “Üstatların Seçtikleri” koyduk. Çalışmaya katılan Hocalarımız her zamanki gibi “üstat” kelimesine kendi Hocalarını düşünerek imtina ile yaklaştıklarını belirttiler. Bu kapsamda TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı için “21. Yüzyılda Divan Edebiyatının En Sevilen Beyitleri” başlığıyla proje başvurusu yapılmış ve proje destek görmeye hak kazanmıştır (Proje No: 1919B012469190). Danışmanlığında hazırlanan ve yürütücülüğünü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü üçüncü sınıf öğrencisi Şeyda Seyhanlı’nın yaptığı araştırmanın ana hedefi Türkiye’deki divan edebiyatı alanında çalışan bütün öğretim üyelerinin estetik zevkiyle farklı ve bütüncül bir antoloji

oluşturarak yaşanan çağa daha çok hitap etmek, beyitlerin akılda kalıcılığını artırarak toplumun bu beyitler yoluyla divan edebiyatına ilgisini çekmekti. İkincil hedefi ise öğrencinin lisans yıllarında bu alanda çalışan öğretim üyeleriyle tanışması ve alana dair etkin bir öğrenme sürecine girmesiydi. Proje süresi 1 yıl olduğundan araştırma Türkiye’deki üniversitelerin (devlet/vakıf) Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinin Eski Türk Edebiyatı/Klasik Türk Edebiyatı/Osmanlı Sahası Türk Edebiyatı vb. alanlarında çalışan/bu alanlardan emekli olan akademisyenleriyle sınırlandırıldı. Uzmanlık alanındaki tecrübe gözetilerek yalnızca profesör ünvanlı öğretim üyeleri çalışmaya dâhil edildi. Veri toplama emekli Hocalarımız için farklı bir yol izlendi. Bahsedilen Bölümler dışında çalışmış olsalar da divan edebiyatı alanındaki araştırmalarıyla bilinmesi yeterli görülerek beyitlerine çalışmada yer verildi. Araştırma sürecinde öncelikle öğretim üyelerinden en sevdiği üç beyti söylemesi istendi ve onlar da hatırlarına ilk gelen beyitleri, tercih nedenleriyle aktardılar. Görüşmeler Çukurova Üniversitesinde yüz yüze, diğer üniversitelerde ise iletişim imkânlarından (online toplantı, mail, telefon vb.) yararlanılarak yapıldı. Soru sorularak elde edilen veriler not alma/izin dâhilinde ses kaydı/internet ortamında kayıt şeklinde muhafaza edildi. Araştırma sırasında bazı Hocalarımızdan beyitleri seslendirdiği ve anlattığı videolar alınıp arşivlenmesine rağmen video ile katılım sayısının azlığından videolar esere dâhil edilemedi. Başka bir çalışmada değerlendirilmek üzere bu videoları arşivledik. Yıl boyu süren çalışmada görüşme yapılacak öğretim üyesiyle ilk iletişim tarafımdan kuruldu. Gönüllülük esası gözetildi ve görüşmeyi kabul eden öğretim üyeleriyle öğrencinin bir araya gelmesi sağlandı. Projede hedeflenen sayıya ulaşılsa da son güne kadar görüşülemeyen veya uygun zamanı olmayan öğretim üyeleriyle iletişim kurmak için gayret edildi. Türkiye’de divan edebiyatı alanında çalışan/alandan emekli olan profesör ünvanlı

142 öğretim üyesi araştırmaya dâhil oldu. Öğretim üyelerinden üç beyit söylemesi istendi; fakat bazı öğretim üyeleri üçten fazla beyit aktardı. Bu beyitlerin tamamı, beyit sayısı araştırma sınırını aşsa da, kişinin söylediklerinin beğendiği beyitler arasında ilk üç sıralamasında olduğu göz önünde bulundurularak çalışmaya alındı. Öğretim üyelerinden toplam 306 farklı beyit elde edildi, bir antoloji oluşturuldu. Antolojiler bir kişinin ya da grubun seçtiği şiirlerden oluşurken elinizdeki bu çalışma kişilerin ya da grupların edebî zevkini değil, bütün ülke coğrafyasındaki alan uzmanlarının en sevdikleri beyitlerden meydana getirildi. Bu yönüyle günümüze kadar hazırlanan antolojilerden farklıdır. Hangi şairlerin ve beyitlerin daha fazla ifade edildiğine dair sonuçlar asırlar aşarak bugüne gelen şairler ve mısralar hakkında önemli bilgiler verirken, çağın alan uzmanlarının birbirinden habersiz ama birlikte oluşturduğu bu antoloji aynı zamanda bir hatıra niteliği taşımaktadır.

Üstatların Seçtikleri adlı eser “Türkiye’deki Üniversiteler Üzerine Bir Değerlendirme”, “Öğretim Üyelerinin Seçtiği Beyitler” ve “En Sevilen Beyitler Antolojisi” olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinin Türkiye’deki üniversiteler içindeki durumu, Bölümlerde Eski Türk Edebiyatı/Klasik Türk Edebiyatı/Divan Edebiyatı vb. alanında profesör ünvanıyla görev yapan öğretim üyeleri sayısal olarak değerlendirildi. İkinci bölümde öğretim üyelerinin söylediği beyitleri tercih etme nedenleri, seçtiği beyitlerin kaynakları ve beyitlerin nazım şekilleri ile söylenme sıklığına göre beyitler ve şairler üzerine incelemeler yapıldı. Üçüncü bölümde ise beyitlerin yazımında izlenen yöntem verildikten sonra araştırmanın ürünü olan “En Sevilen Beyitler Antolojisi” diliçi çevirisiyle sunuldu.

Çalışma sürecinde görüşmelerin yapılması ve yazıya geçilmesi, titizlikle arşivlenmesi, eş zamanlı olarak tarafımda de-

polanması görevini başarıyla yapan Şeyda Seyhanlı bu kitabın birinci bölümünü kaleme aldı. Üçüncü bölümdeki beyitleri görüşme kaydı veya metinlerinden yazıya geçirdi. Kitabın giriş ve ikinci bölümünün yazımı, üçüncü bölümdeki beyitlerin divanlardan kontrol edilerek düzenlenmesi, birinci bölüm dışındaki bölümler, beyitlerin diliçi çevirileri (önce Şeyda Seyhanlı’dan bütün metnin diliçi çevirisinin yapılması istendi, ardından müdahaleler ve düzeltmeler, öğretim üyelerinin gönderdiği metinler doğrultusunda baştan yazıldı) tarafımdan yapıldı. Böylelikle öğrencinin lisans yıllarında akademik disiplin ve çalışma yollarını öğrenmesi için bir zemin hazırlandı.

Şeyda Seyhanlı bu çalışmaya dair düşüncelerini şöyle aktarmaktadır:

Bazı hayaller vardır; gerçekleşeceğine insanın kendisi bile inanmakta zorlanır. Bu çalışma da benim için tam olarak böyle bir hayaldi. Bir lisans öğrencisi olarak TÜBİTAK projesinde yer almak, ardından onu bir akademik bir bildiri olarak sunma imkânı bulabilmek ve proje kabul edildiği ilk günden beri projeyi kitaba dönüştürme fikrini hayata geçirebilmek tarif edilmesi güç bir mutluluk ve gurur kaynağı olmuştur. Bu uzun yolculuk boyunca bilgi, deneyim ve akademik birikimiyle bana rehberlik eden, projenin kabul edildiği ilk günden itibaren desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, her aşamada sabırla yol gösteren çok kıymetli hocam Doç. Dr. Bilge Karga Göllü’ye en derin şükranlarımı sunuyorum. Onun sayesinde yalnızca bir proje yürütmeyi değil; bilimsel çalışmanın disiplini, sabrını ve sorumluluğunu da öğrenme fırsatı buldum. Proje kapsamında bizlere değerli zamanlarını ayıran ve görüşlerinden faydalanma onuruna eriştiğim tüm saygıdeğer hocalarıma gönülden teşekkür ederim.

Her zaman bana inanan, anlayışı, sabrı ve desteğiyle en zor zamanlarımda yanımda duran sevgili eşim Ömer Seyhanlı’ya, sevgili evlatlarım Cahit Enes Seyhanlı ve Ahmet Aras Seyhanlı’ya destekleri ve sevgileri için minnettarım. Son olarak, bugün bu

satırları okuyamasa da sevgisi, emeği ve bana kazandırdığı değerlerle hayatımın her anında yolumu aydınlatmaya devam eden kıymetli babamız gazelhan ve mevlidhan Cahit Seyhanlı'nın aziz hatırasına bu çalışmayı atfedip, onun aziz ruhuna sonsuz saygı ve özlemle teşekkür etmeyi bir vefa borcu biliyorum.

Çoğu arama ve görüşme hem öğrencim Şeyda Seyhanlı hem benim için bir ilkti. Hocalarımız iş yoğunlukları arasında mutlaka bize zaman ayırıyorlardı. Görüşmeleri bu alanı seçmemde büyük rolü olan Prof. Dr. M. Fatih Köksal ile başlattık. Araştırmada nelere dikkat etmek gerektiği, yazım yöntemi gibi hususlarda önemli bilgiler verdi. Prof. Dr. Filiz Kılıç bürokratik yoğunluğuna rağmen sevdiği beyitleri söyleyip mısraları bütün inceliğiyle açıklarken Prof. Dr. İskender Pala bir öğlen vaktinde kendi el yazısıyla beyitleri bize ulaştırarak değerli bir hatıra bıraktı. Ardından görüşmeler ve veri toplama çalışmaları hızlandı. Süreç ilerliyordu; ancak emekli Hocalarımız ile iletişim kurmakta zorlanıyorduk. Bazen aylarca kişiye ulaşabilme yollarını aradık. Burada da birçok Hocamız bize yardımcı olmaya çalıştı, aracılık etti. Veri toplama süreci bize birçok kapı da araladı. Bilgi edinmenin yanı sıra deneyimler, unutamayacağımız anlar, hatta güzel tesadüfler yaşattı. Bunların birkaçından bahsetmek istiyorum. Prof. Dr. Turgut Karabey'i not etmiş, kendisine ulaşmaya çalışırken bir görev icabı Amasya Üniversitesi'ne gitmiştim. O zamana kadar Prof. Dr. Bülent Şığva ile de irtibata geçememiştik. Bu üniversiteye tesadüfen birlikte görevlendirilmişti. Rahmetli Hocamız Prof. Dr. Mehmet Arslan için Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde oluşturulan kütüphanede çalışıyorduk. Çalışmaya ara verdiğimizde kendisinin en sevdiği üç beyti not edebildim ve Hocası Prof. Dr. Turgut Karabey ile görüşüp görüşmediğimizi sordu. Bir zaman sonra onunla konuşup beyitleri bize ilettiler. Zaman ilerliyordu, bu sırada Çukurova Üniversitesi'nde *Vefatının 50. Yılında Arif Nihat Asya Sempozyumu* gerçekleştirildi

ve konuk olarak Prof. Dr. İsmail Güleç de gelecekti. Kendisiyle telefonlaşarak beyitleri almıştık; ama öğrencim Şeyda Seyhanlı bu sempozyum sayesinde onunla yüz yüze görüşme fırsatı da buldu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden bir Hocamıza daha erişmekte güçlük çekiyorduk. O anda yıllar önce Türkoloji Kongresi'nde tanıştığım Prof. Dr. Zafer Önler aklıma geldi ve kendisini aradım. Ona arama nedenimizi belirtince o da bir beyit söyledi (27.02.2025/16:33). Bu beyte çalışmanın sınırı nedeniyle antolojide yer veremedik. Prof. Dr. Zafer Önler'in söylediği Nef'i'ye ait beyit şuydu:

*Ağyâr elemin çekme gönül nâfile gamdır
Hasmın anlamamak hasma sitemdir*

Projeyi anlatmak ve beyit istemek için Hocalarımızı aradığımızda çalışma farklı bulunuyor, onların ilgisini çekiyordu. Bizi işlerine, araştırmalarına rağmen geri çevirmiyorlardı. Nezaketlerine, beyitleri seslendirmelerine hayran kalıyor, her gün onlarla besleniyorduk. Bir gün Prof. Dr. Pervin Çapan ile görüşmemiz sırasında Hocamız, bestekâr ve udi Cinuçen Tanrıkorur'un şu sözünü söyledi: "İlim aşk, niyet ve zahmettir" (13.02.2025/12:30). Bu sözü prensip edindiğini, yıllardır derslerinde de ifade ettiğini anlattı. Sonra "Aşk daima dikkat ister, aşk olmadan meşk olmaz" diyerek aşkla çalışmanın önemini vurguladı. Söz onun için öyle kıymetliydi ki sonradan bir okulun yöneticisi olan öğrencisi bu sözü okul girişine astırmıştı. O da görünce şaşırmış ve duygulanmıştı. Yıl boyu birkaç kez Hocamızla görüştüğümde kulağımda hep bu söz çınladı. Ayrıca 2011 yılında *Prof. Dr. Mine Mengi Sempozyumu*'nda ilk defa bir bildiri sunmuş, Prof. Dr. Pervin Çapan bildirimini sunduktan sonra bana bildiriye beğendiğini belirtmiş, güzel birkaç söz daha söylemişti. Şimdi kendisi hatırlamasa da asistanlığının ilk yılında olan biri için büyük bir etki yaratmıştı. Biz de bu kitabın ruhunu yansıttığı için eseri Cinu-

çen Tanrıkorur ile Prof. Dr. Pervin Çapan'ın sözünü harmanladığımız bir epigrafla taçlandırmaya çalıştık. Prof. Dr. Gönül Ayan ile görüştüğümüzde ise bir beyit vesilesiyle söz Pervin Hocamıza gelince o da Prof. Dr. Pervin Çapan'ı Nedim'in şu beytiyle anlatabileceğini söyleyerek (09.04.2026/14:02) çalışmaya ayrı bir tat kattı. Onlar beyitlerle yaşıyor, birbirlerini beyitlerle anlatıyorlardı:

*Haddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş sana
Mey süzülmüş şîşeden ruhsâr-i âl olmuş sana*

Bir gün Prof. Dr. Haluk Gökalp'in yanına uğradım. Her zamanki gibi araştırmalarımız hakkında konuşurken söz projemize geldi. Sadece sevilen üç beytin toplanıp antoloji oluşturulması ve bulguların değerlendirilmesi proje kapsamımızdaydı. Ama o böyle bir işe girmişken öğretim üyelerine bu beyitleri neden tercih ettiklerini de sorarak farklı veriler elde edebileceğimizi söyledi. Çalışmaya bambaşka bir bakış açısı kazandırdı.

Çalışma, araştırmanın kapsamı ve ürünü hariç tutulursa bizi alanın uzmanlarıyla buluşturan bir rol üstlendi. Öğrenci daha lisans yıllarında alan uzmanlarının sesinden beyitleri, divan edebiyatına dair anlattıklarını dinleyebiliyordu. Her görüşme ders niteliğindeydi. Bir görüşme diğeri hakkında önemli bilgiler veriyor, başka bir araştırmaya zemin hazırlıyordu. Çalışmanın sonlarına yaklaştığımızda Prof. Dr. Süreyya Ali Beyzadeoğlu'nu aradım. "Hocam bize sevdiğiniz 3 beyti söyler misiniz?" diye sorduğum anda her şey değişti. Beyitler hadiseleri kovalıyor, her an beyitlerle seslendiriliyordu. Günlerce ve aylarca kendisiyle görüştük. Anlattıklarını kaçırmadan not almaya çalışıyordum. Arada "Oku bakalım beyti tekrar" diyor, sorular soruyordu. İnsan hafızasında bu kadar beyit olabilir miydi? Bölüm koridorlarında bunları düşünürken ve görüşmeler devam ederken hâlihazırda odalarımızın karşılıklı olduğu ve bütün tıkanıp gittiği noktalarda

kapısını çaldığım Prof. Dr. H. Dilek Batıslam'ı görüyorum, ona süreçte yaşananlarla ilgili sorularımı soruyordum. Bana kitaplar, fikirler veren Hocam Prof. Dr. H. Dilek Batıslam ile son olarak yine kitabın içindekiler kısmına dair görüştüm. Bir anda her şey belirginleşti ve bugün elinizdeki kitabı tamamlamak nasip oldu.

Yaşadığımız asırdaki divan şiiri uzmanlarının hafızalarında yer eden beyitlerin kaybolmamasına hizmet edecek bu kaynak eserin divan şiirinin sevdinilmesi, beyitlerin ezberden söylenebilmesi hususunda kolaylık sağlayacağı, tamamen alan uzmanlarının beğenisi odaklı oluşturulmuş bu antolojinin unutulmuş değerlerin hatırlanmasında etkili olacağı inancındayız. Bu vesileyle Prof. Dr. Tahir Üzgör'e ulaşmamızda yardımcı olan Prof. Dr. Hanife Koncu'ya; Kocaeli Üniversitesi'ndeki öğretim üyelerine erişebilmemizi sağlayan Prof. Dr. Gencay Zavotçu'ya, her sıkıştığımızda bize destek olan Klasik Divan Topluluğu kurucusu Öğr. Gör. Esra Aka'ya, Doç. Dr. İlyas Kayaokay'a; kitaba dair önerilerde bulunan ve bizi yönlendiren Prof. Dr. Cemal Kurnaz'a, Prof. Dr. Osman Horata'ya, Prof. Dr. Mehmet Sarı'ya, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz'a, Prof. Dr. Şerife Yalçınkaya'ya, Prof. Dr. İ. Hakkı Aksoyak'a, Dr. Öğr. Üyesi Bedri Aydoğan'a; süreci yakından takip eden Prof. Dr. İ. Çetin Derdiyok, Prof. Dr. H. Dilek Batıslam ve Prof. Dr. Haluk Gökalp'e; çalışmaya katkı sağlayan bütün Hocalarımıza, kitap kapağındaki yüzyılın en çok ortak söylenen beytini kendi el yazısıyla kaleme alan Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'e, kitaplaşma sürecinin her aşamasında bize yardımcı olan ve kitabın editörlüğünü titizlikle yapan Prof. Dr. Naim Akıgöz'e, araştırmayı destekleyen TÜBİTAK'a teşekkürü borç biliriz.

Bilge Karga Göllü

Adana, 16 Haziran 2026

KAYNAKÇA

- Abdülkadiroğlu, A. & Sarı, M. (1998). *Recâizâde Ahmed Cevdet Nevâdirü'l-âsâr Fî Mütâla'ati'l-Eş'âr* (Seçme Beyitler), Ankara: Anıl Matbaacılık.
- Abdülkadiroğlu, A. & Sarı, M. (2009). Külliyyât-ı Recâi-zâde Ahmed Cevdet (Nevâdirü'l-Âsâr, Zînetü'l-Mecâlis, Divânçe). A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Hüseyin Ayan Özel Sayısı, 39, 323-333.
- Aça, M., Gökalp, H. & Kocakaplan, İ. (2011). *Başlangıçtan günümüze Türk edebiyatında tür ve şekil bilgisi*. İstanbul: Kesit Yay.
- Açıköz, A. (1994). *Beliğ Divanı metin-indeks* [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].
- Ağaoğlu, A. (2012). *Tûtînâme (Metin ve İnceleme)* [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi].
- Ak, C. (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı karşılaştırmalı metin* [C. I-II]. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Akgün, İ. (2010). *Söz incileri Osmanlı edebiyatından seçmeler-1*. İstanbul: Kurtuba.
- Akkaya, H. (1994). *Nevres-i Kadîm ve Türkçe Divanı* [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi].
- Akkuş, M. (1993). *Nef'i Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akkuş, M. (1998). *Nef'i ve Sihâm-ı Kazâ*, Ankara: Akçağ.
- Akkuş, M. (2018). *Nefi Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 10.02.2026/16:59).
- Akün, Ö.F. (1994). Divan Edebiyatı. *İslâm ansiklopedisi* [C. 9, s. 389-427]. İstanbul: TDV.
- Alperen Kayak, M. (2011). *Divân edebiyatı metinlerinin ilköğretim II. kademedeki kullanılabilirliği ve Hayriye-i Nâbî'nin 8. sınıf Türkçe ders kitabında etkinliklerle işlenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi].
- Aslan, M. (2007). Amasyalı Hattatlar. *Turkish Studies*, 2(4), 123-143.

- Arslan, M. (2018). *Leylâ Hanım Divanı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59881,leyla-hanim-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 20.02.2026/12:58).
- Ateş, S.B. (2021). Mesnevî'nin ilk on sekiz beyti (Neynâme) üzerine bir deneme. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 2, 65-72.
- Atlı, S. (2026). Tekezâde Mehmed Said'in "Durûb-ı Emsâl-i Türkiye Yâhûd Atalar Sözü" isimli eseri üzerine bir inceleme. *Karadeniz Araştırmaları*, XXIII(89), 357.
- Avcı, İ. (2023). *Uşaklı Derûnî ve Divançe'si*. Konya: Palet Yayınları.
- Avcı, N. (2025). Gül bahçesinden bir demet: Gülşen-i vahdet. *bitig*, Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı İbrahim Şâhidî (1470-1550), 461-465.
- Avşar, Z. (2017). *Revânî Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 10.02.2026/15:27).
- Ayan, H. (1990). *Nesimî Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aydemir, Y. (2009). Yahya Kemal: Geleneği geliştiren, dönüştüren şair. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-28.
- Aypay, A. İ. (1992). *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)* [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Ayvazoglu, B. (1999). *Kuğunun son şarkısı*. İstanbul: Ötüken.
- Bakırcıoğlu, N.Z. (2008). *Şâh beyitler*. İstanbul: Ötüken.
- Batıman, B. (2012). Namık Kemal'in bir Manzumesi ve Alman idealizmi. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 3(1), 153-161.
- Batıslam, H.D. (2003). *Divan şiirinde Hazan*. Diriözler Armağanı. Ankara: Bizim Büro Yayınları, 155-174.
- Batıslam, H.D. (2017). *Divan edebiyatında halk kültürünün izleri*. Ankara: Ürün Yay.
- Bayram, Y. (2018). *Adlî Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59923,adli-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 20.02.2026/11:42)
- Berk, İ. (1960). *Başlangıçtan-bugüne beyit mısra antolojisi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Bilgin, A. (2017). *Nigârî Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55757,nigari-divanipdf.pdf?0> Erişim: 14.12.2025/15:43.
- Bilkan, A.F. (1997). *Nâbî Dîvânı I-II*. İstanbul: MEB.
- Bilkan, A.F. (2006). Liselerde divan edebiyatı öğretimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 34(169).
- Biltekin, H. (2018). *Şeyhî Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/61044,seyhi-divanipdf.pdf?0> Erişim: 10.02.2026/15:03.
- Canbulat, M., Güven, Ö. & Çağlar, M. Ç. (2017). Öğrenim düzeylerine göre gençlik dili değişkesi. *International Journal of Language Academy*, 5(8), 111-126.
- Çakır, M. (2015). Dîvâne Mehmed Çelebi'nin müseddesi ve müseddese yapılan tazminler üzerine. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(1), s. 193.

- Çakır, M.S. (2018). *Yahyâ Nazîm Divanı* (İnceleme-Tenkitli Metin) [Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi].
- Çavuşoğlu, M. (2023). *Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/118586,taslicali-yahya-bey-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 14.12.2025/16:23).
- Çavuşoğlu, M. & Tanyeri, M.A. (1981). *Hayretî Dîvan tenkidli basım*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. & Tanyeri, M.A. (1987). *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve transkripsiyon)*. [III. Cilt]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çelik, B. & Kılıç, M. (2018). *Derzi-zâde 'Ulvi Dîvân*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Çetindağ, Y. (2005). *Ali Şîr Nevâî'nin Osmanlı şiirine etkisi*. İstanbul: Osmanlı Araştırmaları XXVI, S. 234.
- Çetinkaya, Ü. (2009). Divan şiirinde sosyal hayattan yansımalar: Necatî ve Hayretî'nin arpa kıtlığını anlatan iki manzumesi. *Türkbilgi*, 17, 47-55.
- Çobanoğlu, Ö. (2015). Bilgi folkloru bağlamında İmâm-ı A'zam algısının Türk halk kültüründe Paradigmatik anlatıları niteliğindeki yazılı kaynakları üzerine (içinde s. 393-401). *Devirleri aydınlatan meş'ale İmâm-ı A'zam ulusal sempozyum tebliğler kitabı* [haz.: Ahmet Kartal-Hilmi Özden]. Eskişehir.
- Demirbağ, Ö. (1999). *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb* [Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi].
- Demirci, K. (2008). *Bir deste berceste güzel beyitler antolojisi*. İstanbul: Kriter.
- Demirci, K. (2018). *Unutulmayan mısralar el kitabı en güzel beyitler antolojisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Doğan, M.N. (2000). *Fuzûlî Leylâ ve Mecnûn*. ekitap <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10680,metinpdf.pdf?0> (Erişim: 17.02.2026/14:34).
- Doğan, M.N. (?). *Avnî (Fatih) Dîvânı*. ekitap. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10594,giris-avnidivanipdf.pdf?0> (Erişim: 20.02.2026/12:03).
- Efe, Z. (2019). 16. *Yüzyıl Divan Şairi Hâtemî ve Dîvânçesi*. Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 8(20), 114-150.
- Ekinci, R. & Donuk, S. (2015). *Hayrabolulu Hasib Dîvânı*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Erdem, M. (1994). *Bursalı Tâlib ve Divanı tenkidli metin ve inceleme* [Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi].
- Erdoğan, K. (1998). *Niyâzî-i Mısri hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Divanı* (Tenkitli Metin). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, A.Ş. (1996). *Yozgatlı Mehmed Said Fennî Dîvânı*. Ankara: Yozgat Belediyesi Yayınları.
- Ergin, M. (1980). *Kadı Burhaneddin Divanı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ersoy, M.A. (1987). *Safahat*. İstanbul: Akpınar Yayınevi.

- Erünsal, İ.E. (2018). *Tâcî-zâde Ca'fer Çelebi Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59332,taci-zade-cafer-celebi-divanipdf.pdf?0> Erişim: 27.03.2026/15:50
- Esir, H.A. (1994). *Hâfız-zâde Seyyid Mehmed Sa'dî Çelebi Dîvânı* (İnceleme-Metin-Sözlük-İndeks) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Eşrefoğlu Divanı (1979). [haz.: Tercüman 1001 Temel Eser İlim Heyeti]. İstanbul: Tercüman.
- Felek, Ö. (2007). *Fehîm-i Kadîm Dîvânı'nın Tahlîli* [Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi].
- Fuzûlî Divanı. (1990). [haz. Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedit Yüksel, Müjgan Cumbur]. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gökçe, E. (2019). *Berçeste beyitler*. İstanbul: Ötüken.
- Gökyay, O.Ş. (1951). Divan edebiyatı kimin (26 Şubat 1987 tarihli Türk Dil Kurumu'ndaki Konuşma). *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 424, 224-236.
- Gölpınarlı, A. (1945). *Divan edebiyatı beyanındadır*. İstanbul: Marmara Kitabevi.
- Gölpınarlı, A. (1972). *Nedim Divanı*. İstanbul: Şenoğlu Matbaası.
- Gültekin, G. & Şahin, A. (2022). Z kuşağının okuma tercihleri. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 29-45.
- Gürgendereli, M. (2017). *Mostarlı Hasan Ziyâ'î Divanı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56211,mostarli-hasan-ziyai-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 12.12.2025/12:53).
- Gürel, R. (1999). *Enderunlu Vâsîf Divanı*. İstanbul: Kitabevi.
- Hâlet Efendi 658, 40b. <https://portal.yek.gov.tr/works/detail/264198> (Erişim: 27.07.2026/19:42)
- Harmancı, M. E. (2017). *Süheylî Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55750,suheyli-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 24.02.2026/11:28).
- Hisar, A.Ş. (2023). *Aşk imiş her ne var âlemde*. İstanbul: Everest.
- Horata, O. (2019). *Esrâr Dede Dîvânı*. ekitap: <https://i.tmgrup.com.tr/fikriyat/ebooks/esrar-dede-dvni-1569328992675.pdf> (Erişim: 20.02.2026/13:24).
- <https://klasikdivan.com/> (Erişim: 14.10.2025/00:35)
- <https://www.fikriyat.com/galeri/edebiyat/az-bilinen-divan-sairlerinden-beyitler/7> (Erişim: 03.04.2026/15:55).
- <https://yokatlas.yok.gov.tr/universite.php> (Erişim: 01.04.2026/13:29).
- Irmak, M. (2022). Sezai Karakoç'un Endülüs'e Ağıt adlı çevirisi üzerine. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 8, 610-624.
- İpekten, H. (1990). *Nâ'îlî Divânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, H. (1996). *Nef'î hayatı sanatı eserleri*. Ankara: Akçağ.
- İpekten, H. (2019). *Nâ'îl-i Kadîm Dîvân*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 10.02.2026/15:56).
- İpekten, H. (2020). *Karamanlı Nizâmî Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73032,karamanli-nizami-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 20.02.2026/12:26).
- İsen, M. (1994). *Künhü'l Ahbâr'ın Tezkire Kısım*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- İsen, M. (2020). *Usûlî Dîvânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- İsen, M, Horata, O., Macit, M, Kılıç, F., & Aksoyak, İ. H. (2018). *Eski Türk edebiyatı el kitabı*. Ankara: Grafiker, s. 52-56.
- İsen, M. & Kurnaz, C. (1990). *Şeyhî Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kahraman, B. (2003). Balıkesirli Râsih. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 61-74.
- Kalkışım, M. (1994). *Şeyh Gâlib Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kandemir, M. Y. (2001). *Canım arzular seni*, 180, 28-29.
- Kaplan, M. (2019). *Hayriyye*. ekitap: https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67684,nabi-hayriyepdf.pdf?0&_tag1=EC14749540EDDA04932E16674F39E835F8E3C7DE&crefer=8D149A46150141F5AB7D79E627073188DB26FF84793F9E602F3F72FB38DE617F (Erişim: 15.12.2025/12:41).
- Kaplan, M. (2019). *Neşâtî Dîvân*. Kültür ve Turizm Bakanlığı ekitap: https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67330,nesati-divanipdf.pdf?0&_tag1=006964F7A491139BEB893C13F024BA71C07840A2&crefer=B5EA2FAD2092097904C23CDD3580BAA5E217A622A3AE8F76A3BAD9CF5AC8480B (Erişim: 12.12.2025/18:44).
- Kaplan, Y. (2009). Sâbit Divanı'nda mahallîleşme ve 17. yüzyıl sosyal hayat unsurları. *Turkish Studies* 4(5), 209-248.
- Kaplan, Y. (2013). Siyâbî, *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/siyabi> Erişim Tarih ve Saati: 16.11.2024/10:54.
- Kaplan, Y. (2014). Kâmî, Seyyis Kâmî Efendi. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kami-seyyid-kami-mehmed-efendi> (Erişim: 03.04.2026/17:35)
- Karacan, T. (1991). *Bosnalı Sabit Divan*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları; Uzun, Ş. (2015). Klasik Türk şiirinde Şeb-i Yeldâ. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 353-370.
- Karaismailoğlu, A., Erdoğan, A. (2007). *Mesnevî'den 800 beyit-800 couplets from Mesnevi*. Konya: T.C. Konya Valiliği Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Kavruk, H. (2001). *Şeyhülislâm Yahyâ Divânı Tenkitli Metin*. Ankara: MEB.
- Kavruk, H. (2001). *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> (Erişim: 10.02.2026/14:12).
- Kaymaz, M. (2018). *Fuzûlî Beng ü Bâde*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Kılınç, A. (2021). *Fuzûlî Dîvânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

- Kırık, A.M. (2012). Sosyal medyada gençlerin dili kullanımı ve yozlaşma problemi. International Symposium on Language and Communication: Research Trends and Challenges (ISLC). *Preceeding Book*, 1017-1030.
- Kiriş, E. (2018). *Güldeste: Eser-i Ahmed Reşad: Ba'zı Âsâr-ı mensûre ile Müzeyyel Divânçe-i Eş'âr (Metin-İnceleme)* [Yüksek Lisans Tezi: Gazi Üniversitesi].
- Kocabaş, M. (2019). *Şeyhî Divanı'nda Sosyal Hayat*. [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Kocakaya, E. & Dönmez, Y. (2022). Z kuşağının kültürel miras algısı: Safranbolu örneği. *ANASAY* 6 (21), 119-140.
- Koçak, İ. (2024). *Mehmet Abdulkadir Keçeoğlu'nun (Yaman Dede) hayatı ve şiirlerindeki tasavvufî öğeler* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi].
- Kola, F. (2023). *Usûlî Dîvâm tahlili*. Ankara: İksad Yayınları.
- Kolcu, H. & Yavaş, G. (2009). "Yeni Lisân"çıların Dilde Sadeleşme Taleplerine Karşı Çıkışın Bir Şiiri: Lisân-ı Osmânî. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*. 2, 163-192.
- Kortantamer, T. (2007). Temmuzda Kar Satmak. [haz.: Fatih Ülken & Şerife Yalçınkaya]. Ankara: Phoenix Yayınları.
- Köksal, M.F. (2005). Klâsik edebiyatımızı isimlendirme meselesi. (içinde: s. 11-28). *Klâsik Türk şiiri araştırmaları*. Ankara: Akçağ Yay.
- Köksal, M.F. (2019). Yavuz Sultan Selim'in Türkçe şiirleri. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 40, 267-326.
- Kut, G. (2010). Klâsik Türk edebiyatında aşk-âşık-maşûk [Editör'den kısmı]. *Turkish Studies*, 5(3).
- Küçük, S. (1994). *Bâkî Dîvânı tenkitli basım*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Küçük, S. (2011). *Bâkî Dîvânı tenkitli basım*. Ankara: TDK.
- Macit, M. (2017). *Nedîm Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 28.02.2026/16:01).
- Mengi, M. (1995). *Mesîhî Dîvânı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Mermer, A. (1991). *Mezâkî hayatı, edebî kişiliği ve Divanı'nın tenkidli metni*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Mum, C. (2004). *Halepli Edîb Dîvânı* (İnceleme-Tenkitli Metin-Cinaslar Sözlüğü) [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi].
- Nevâdiru'l Âsâr fi-Mütâla'ati'l-Eş'âr (Seçme Beyitler)* (1998). haz. Prof. Dr. Abdülkerim Abdulkadiroğlu- Mehmet Sarı, Ankara: Anıl Matbaacılık.
- Okay, O. & Ayan, H. (2012). *Şeyh Galip Hüsn ü Aşk*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Okçu, N. (1993). *Şeyh Gâlib Dîvânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10654,metinpdf.pdf?0> Erişim: 10.02.2026/16:48.
- Önkâl, A. (1992). Ca'fer b. Ebû Tâlib. *İslâm Ansiklopedisi* [C. 6, s. 548-549]. İstanbul: TDV.
- Özalp, N.A. (2012). *Bilgelikler Divanı*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

- Özdemir, M. (1999). *Neccâr-zâde Rızâ Divanı'nın edisyon kritiği* [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi].
- Özgül, M.K. (2006). *Divan Yolu'ndan Peraya selâmetle modern Türk şiirine doğru*. Ankara: Hece.
- Özgül, Ö. (2019). Merzifonlu Abdürrahîm-i Rûmî ve İşknâme adlı eserinin ona aidiyeti. *Edebali islamiyat dergisi*. 3(6), 1-15.
- Özkan, Ö. (2005). *Divan şiirinde sosyal hayat (14 ve 15. Yüzyıl)* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Özkan Bahar, B. (2017) Mesîhî Divanında sosyal hayat. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 6(12), 67-81.
- Öztoprak, N. (2025). *Kişilik inşa eden inci beyitler*. İstanbul: İleti Kitap.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk musikisi kavram ve terimleri ansiklopedisi*. Ankara: AKM.
- Öztürk, E.C. (2019). Klâsik Türk edebiyatında akrep ve anlam çerçevesi. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 41, 312.
- Pakalın, M.Z. (1971). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü* [C.II, s. 243]. İstanbul: MEB.
- Pala, İ. (1996). Klâsik Türk şiirine yansıyan Osmanlı hoşgörüsü. *Erdem*, 8(24), 985-998.
- Pala, İ. (2000). Bir elmanın iki yarısı klâsik şiir ve Osmanlı tarihi. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 3, 160.
- Pala, İ. (2005). *Şairlerin dilinden*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2009). *Katre-i matem*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2013). *Hoş sadâ*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2015). *Kırk güzeller çeşmesi*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2018). *Gül şiirleri*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2018). *Kırkıncı kapı*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2019). *Dört güzeller toprak, su, hava, ateş*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2019). *Kalp*. İstanbul: Turkuvaz Kitap.
- Pala, İ. (2019). *Müstesna güzeller*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2020). *Ansiklopedik divân şiiri sözlüğü*. İstanbul: Kapı.
- Pala, İ. (2020). *Kitâb-ı aşk*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Pala, İ. (2020). *Perişan gazeller*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2021). *Kervan*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2021). *Mihmandar bir Eyüp Sultan romanı*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2022). *Aşkname*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2022). *İtiraf*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2022). *Surnâme*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2024). *Ah mine'l-aşk*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2024). *Efsane bir Barboros romanı*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *Aşka dair*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *İki dirhem bir çekirdek*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *Kudemânın kırk athsı*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *Leylâ ile Mecnun*. İstanbul: Kapı Yayınları.

- Pala, İ. (2025). *Od*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *Şah & Sultan*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2025). *Tavan arası*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2026). *Babil'de ölüm İstanbul'da aşk*. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2026). *Hız Muhammed (sav) için bülbülün kırk şarkısı*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2026). *Soygun*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Pamuk, A. & Serin, R. (2011). *Kuranı Kerim ve yüce meali*. İstanbul: Pamuk Yayıncılık.
- Parlatır, İ. & Çetin, N. (). *Şinasî Bütün Eserleri*. Ankara: Ekin Kitabevi.
- Pay, S. (2009). Rumeli fatihi Osmanlı Şehzadesi: Gazi Süleyman Paşa. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(1), 279-297.
- Pekuz, Y. (2018). *Hızır Agazâde Sa'îd Bey Dîvânı* [Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi].
- Poyraz, Y. (2014). *Tayyar Mahmud Paşa ve Divanı*. Samsun: Etüt Yayınları.
- Platon (2019). *Devlet* [Çev.: Sabahattin Eyüboğlu]. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Recâzâde Ahmed Cevdet-Külliyât*. (2026), haz. Prof. Dr. Abdülkerim Abdulkadiroğlu- Mehmet Sarı, Ankara: Anıl Matbaacılık, s. 108. (Sıra 625).
- Safi, Z. (2023). İki Bayraklı-zâde Nesib'in Divan'ında olmayan şiirleri. *ASBÜ Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 55-74.
- Sarı, M. (2007). *Askerî Muhammed Dîvânının Tenkitli Metni*. [No: 64] Ankara: AKÜ Yay.
- Sarı, M. (2020). *Ziyâ Paşa'nın keşfettiği XIX. yüzyıl heccav ve filozof şâiri Adanalı Ziyâ ve şiirleri*. Ankara: Kurgan Edebiyat.
- Sarı, M. (2021). Doğumunun 400. Yılında Halvetî Şeyhi Muhammed Askerî ve na'atları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 23(3), 888-912.
- Saz, U. (2024). *Ziyâ Paşa'nın bütün şiirleri*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Serdaroğlu, V. (2006). *Sosyal hayat ışığında Zâtî Divanı*, İstanbul: İSAM Yay.
- Sevgi, A. (2023). *Beyitler arasında*. Konya: Palet Yayınları.
- Sevimli, E. (2021). Beşeri aşk bağlamında gazel felsefesini yeniden düşünmek. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 26, 491-537.
- Seyhanlı, Ş. (2025). 21. yüzyılın en sevilen beyitleri. *TUDOB Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Bilim Şöleni* (1-3 Ekim 2025). Amasya.
- Sungurhan, A. (2017). Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-şu'arâ. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0> (Erişim: 30.03.2026/08:22, s. 611).
- Süzen, H. (1994). *Dükakinzade Ahmed Beg Dîvânı* (İnceleme-Tenkidli Metin). [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi].
- Şahin, E.S. (2004). *Keçeci-zâde İzzet Molla'nın divanları: Bahâr-ı Efkâr ve Hazân-ı Âsâr* [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi].

- Şanlı, İ. (2015). Dardını Tuna'ya döken şair Âşık Çelebi ve Tuna Kasidesi'nin anlam dünyası. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 310-316.
- Şen, F.M. (2007). Eski Türk edebiyatında sosyal hayat çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 5(9), 467-506.
- Şenödeyici, Ö. (2014). *Orijinal metinlerle klasik Türk şiiri antolojisi*. Kesit: İstanbul.
- Şeyhî Mehmed Efendi (2018). *Vekâyi'u'l-Fuzalâ Şeyhî'nin Şakâ'ik Zeyli*. C. 2. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Tanpınar, A.H. (2012). *On dokuzuncu asır Türk edebiyatı tarihi* [haz.: Abdullah Uçman]. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tarakçı, C. (1994). *Muallim Nâcî*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1963). *Necatî Beg Divanı*, İstanbul: MEB.
- Tarlan, A.N. (1966). *Ahmed Paşa Divanı*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Tarlan, A.N. (1967). *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve transkripsiyon)*. [I. Cilt]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1970). *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve transkripsiyon)*. [II. Cilt]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Tarlan, A.N. (1992). *Hayâlî Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tarakçı, C. (1994). *Muallim Nâcî*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Taş, H. (2010). *Vusûlî Dîvân [İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin]*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 24.02.2026/11:31).
- Taş, H. (2022). *Sâfi Divân [İnceleme-Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin-Tıpkıbası]*. VI+353 s. Harvard Üniversitesi Yakınoğlu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü Doğu Dilleri ve Edebiyatlarının Kaynakları: 153 (Library of Congress Catalog Card Number 70-131003).
- Tatçı, M. (1990). *Yunus Emre Dîvânı II Tenkitli Metin*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Tatçı, M. (?). *Dîvân-ı Yunus Emre*. Erişim: https://www.academia.edu/3856984/D%C3%8EV%C3%82N_I_Y%C3%9BNUS_EMRE (Erişim: 03.04.2026/15:16).
- Tavukçu, O.K. (2005). *Dede Ömer Rüşenî hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve Dîvân-ı'nın Tenkitli Metni*. Erzurum: Suna Yayınları.
- Tavukçu, O.K. (2020). *Dede Ömer Rüşenî Dîvânı*. ekitap.: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73031,dede-omer-ruseni-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 10.02.2026/13:30).
- Tevfik Fikret (1973). *Rûbâb-ı Şikeste ve diğer eserleri*. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.
- Toprak, A. (2022). Divan şairi Nedim'in Divanında sosyal hayat ve halk bilimi unsurları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(58), 144-154.
- Toprak, M. (2006). *Şeyhülislam Bahayî Divanı şerhi* [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi].
- Tulum, M. & Tanyeri, M.A. (1977). *Nev'î Divan tenkidli basım*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.

- Turan, L. (1998). *Yenişehirli Avnî Bey Divanı'nın tahlili (Tenkitli metin)* Encümen-i Şu'arâ ve Batı tesirinde gelişen Türk edebiyatına geçiş [C. I]. [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi].
- Turan, V. (2018). Şeyh Galib Divanı'nda sosyal hayat unsurları. *Külliyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 6, 29-45.
- Uludağ, E. (1992). *Şeyhülislâm Bahayî Divânı (inceleme-karşılaştırmalı metin)*. [Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi].
- Uzun, Ş. (2015). Klasik Türk şiirinde Şeb-i Yeldâ. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 353-370.
- Üzgör, T. (1991). *Fehm-i Kadîm hayatı, sanatı, Divan'ı ve metnin bugünkü Türkçesi*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları,
- Yahya Kemal (1989). *Kendi gök kubbemiz*. İstanbul: MEB.
- Yatman, M. (1989). *Osman-zâde Tâib Divânı'ndan seçmeler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yavuz, K. & Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Divânı bütün şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)* [C. 2]. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Yavuz, S. (2020). Mostarlı Ziyâî Divanı'na sosyal hayat penceresinden bakmak. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 67, 207-228.
- Yenikale, A. (2017). *Sünbülzâde Vehbî Divânı*. ekitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (Erişim: 28.02.2026/15:41).
- Yıldız, A. (2004). Süleyman Nazif'e göre İran edebiyatının edebiyatımıza tesiri. *Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VIII(1), 159-201.
- Yılmaz, O. (2015). *Necâtî Bey Divânı*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.
- Yılmaz, O, Doğan, A., Tok, E., Zöhre, A. & Kolunsağ, İ. (2018). *Beyitler arasında açıklamalı divan şiiri antolojisi* [Ed. Ömür Ceylan]. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Yılmaz, Ö. & Punar, B. B. (2023). *Cumhuriyetin ilk yüz yılında 100 şüfî şahsiyet*. Ankara: Fecr Yayınları.
- Yuvalı, A. (1998). Hülâgû [C. 18, s. 473-475]. *İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV.
- Yuvalı, A. (1998). Hülâgû [C. 18, s. 473-475]. *İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV. <https://www.fikriyat.com/galeri/edebiyat/az-bilinen-divan-sairlerinden-beyitler/7> (Erişim: 03.04.2026/15:55).
- Zülfe, Ö. (2021). *Sahipsiz beyitler Osmanlı şiirinden seçme beyitler*. İstanbul: Ötügen.

ÜSTATLARIN SEÇTİKLERİ

-BEYİTLER ANTOLOJİSİ-

Elinizdeki kitap Türkiye'de divan edebiyatı alanında çalışan/emekli olan, profesör ünvanı taşıyan ve gönüllü olarak çalışmaya dâhil olan 142 öğretim üyesinin en sevdiği beyitleri içermesi yönüyle şimdiye kadar yapılan çalışmalardan farklıdır. Araştırma sürecinde öğretim üyelerine sevdikleri veya akıllarına ilk gelen beyitleri söylemeleri istenmiş, beyitler ve beyitleri tercih etme nedenleri not edilerek divan şiirinin asrımızdaki durumuna yönelik (yüzyılın öne çıkan şairleri, beyitleri vb.) önemli tespitlerde bulunulmuştur. Yüzyılın en çok dile getirilen şairinin Fuzûlî, en fazla ortak söylenen beytin Şeyh Gâlib'e ait olduğu anlaşılmıştır. 21. yüzyıl divan edebiyatı estetik anlayışında "biz" temelli, birbirinden habersiz ama "birlikte" meydana getirilen ve 306 beyit ihtiva eden antolojiyle ise sadece kişilerin ya da grupların değil, bütün ülke coğrafyasındaki alan uzmanlarının edebî zevkinin yansıtılmasına gayret edilmiştir. Alanda özgünlüğü ve yöntemiyle eserin bir ilk olduğu söylenebilir; nitekim kitabın kapağında yer alan beyit de bu çalışmanın en çok tercih edilen beyti olup Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'in el yazısıyla kapağa taşınmıştır.

TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamındaki "21. Yüzyılda Divan Edebiyatının En Sevilen Beyitleri" başlıklı projenin ürünü olan bu eser divan şiirine ilginin artmasına, beyitlerin daha kolay ezberlenmesine vesile olacaktır. Asrın edebî hafızasını yansıtmaya ve görüşülen öğretim üyelerinin anılarını barındırması yönüyle hatıra niteliğindedir. Eserin Türkiye'deki üniversiteler ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerini değerlendiren kısımları ise alanda çalışanlara, alana yönelecek genç araştırmacılara fayda sağlayacaktır.

"dün"den öğrendiklerinle
"bugün"ü yaşamak
"yarın"ları aydınlatır.

ISBN 978-625-8686-47-0

9 786258 686470